

KÖNYVISMERTETÉS

Váci végrendeletek II. (1729–) 1751–1770 (–1785). Közreadja: Horváth M. Ferenc – G. Molnár Péter. Vác Város Levéltára, Vác, 2010. (Váci Történelmi Tár VI.) 633 p. (ISBN 978-963-87737-3-9)

Vác Város Levéltára a Váci Történelmi Tár sorozat keretében folyamatosan adja ki az 1706–1858 között keletkezett váci világi személyek végrendeleteinek szövegeit. A nehezen kutatható források közlése ezúttal különleges korszakot ölel fel. Az 1751–1770 között keletkezett testamentumok a város történetének mozgalmas periódusába adnak bepillantást. A város arculatának kialakulásában meghatározó korszak során rengeteg építkezés zajlott, a Rákóczi-szabadságharc utáni, illetve az 1731. évi tűzvész utáni újjáépítések korszaka ez, amikor meghatározó világi és egyházi épületek emelkednek. Erre az időszakra esik Mária Terézia látogatása és az ellenreformáció felerősödése – tudhatjuk meg az előszóból. Az ekkor épített házak homlokzatai, a kapuívok ma is őrzik a termékeny korszak vagyonos polgárainak emlékét. Konkrét vagyoni helyzetükről, mindennapjaikról, gondolkodásukról azonban jóval többet árulnak el a végrendeletek. A különleges forrás nagy számban áll a kutatók rendelkezésére, lehetőséget adva a kvantitatív kutatásokra. A forráscsoport kiemelkedő értéke, hogy a köznapi emberek, a más forrásokban alig látható közemberek, jobbágyok, mesteremberek egyedileg jelennek meg egy közösségen belül. Nevükön, foglalkozásukon túl számos információt megtudhatunk életükről, bepillanthatunk mindennapjainkba.

Az 1751–1770 között keletkezett testamentumok időrendi sorrendben találhatóak a kötetben, ez alól kivételt csak a végrendeletekhez kapcsolódó iratok jelentenek – házassági szerződések, hagyatéki eljárások iratai, osztályegyezségek, nyugták. Utóbbiak közlése egyben magyarázza az 1729–1785 közötti kibővített időhatárt. Talán nem igényel különösebb indoklást a kiegészítő források közlésének méltatása, hiszen a kapcsolódó források közlése alapvető fontosságú a források értelmezéséhez, kontextualizálásához. A források leltárhelye mindenütt pontosan jelölt, sőt a kapcsolódó periratokra is utalás történik. Ugyancsak fontos a kutatás szempontjából, hogy a dokumentumokhoz kapcsolódó valamennyi információ rögzítésére törekszik a kiadvány, hiszen az iratok külső oldalán szereplő adatoktól kezdve a lezáró személyéig, a pecsétkéig mindent próbálnak rögzíteni. Gyakorlatilag teljesen kiküszöbölhetővé válik, ennek a forráscsoportnak a többszöri mozgatása, hogy a kutatók ezt az anyagot újból és újból kikérjék. Ráadásul a német és latin nyelvű források után mindenütt közlik a magyar fordítást. Sőt a régi magyar, latin és

német szavak, kifejezések, rövidítések magyarázatát is külön megtalálhatjuk a kötet végén. Rendkívül hasznos a korbeli mértékegységek és pénznemek átváltását közlő melléklet is. Továbbá nagyon jól használható a név- és tárgymutató, mely rendkívül részletes és alapos, sokféle keresésre ad lehetőséget, többek között foglalkozásokra is kereshetünk. Mindezek nemcsak a szakavatott kutató munkáját könnyítik meg, de a kevésbé tapasztalt érdeklődőknek is hasznos ez a könnyen kezelhető forráskiadvány.

A kötet használhatóságát egyedül a magyarázó tanulmány hiánya csorbítja. Az előszó és bevezetés számtalan fontos információt közöl. Rálátást biztosít a forráscsoport jelentőségére, utal a város korabeli történetének főbb eseményeire, ismerteti a forrásközlés szempontjait. Azonban nem ad részletesebb áttekintést a végrendeletek jogi hátteréről, a helyi viszonyokról. Ez azért is problémás, mert a korszakban hazánk területén a jobbágyok jogállása nem egységes. A közemberek és a nemesemberek mindennapjai, jogi viszonyai helyenként eltérőek lehetnek. A helyi történeti, jogi háttér megismeréséhez hasznos lenne továbbá a vonatkozó szakirodalom közlése is. Mindezek segítenék a források értelmezését. A kötetet továbbá gazdagítaná korabeli városképek, térképek, életképek közlése, amennyiben fennmaradtak ilyenek. Ezek nem elsősorban illusztrációként, hanem kiegészítő forrásként lennének érdekesek. Ezen a ponton azonban hangsúlyozni kell, hogy nem szabad túlzott elvárásokat támasztani a kiadvánnyal szemben, hiszen a kutató végső soron önálló személy, aki alaposabb vizsgálat esetén maga kell, hogy összeszedje ismereteit, forrásait és nem elvárható, hogy egyetlen kötetben megtalálja a témához kapcsolódó valamennyi információt.

Nem túlzás azt állítani, hogy e forráskiadvány által a 18. századi váci városi társadalom elevenedik meg az olvasó előtt. A megélhetéstől, a családi kapcsolatokon át az öröklési rendig számtalan nézőpontból láthatjuk a közemberek életét. Sőt a nemzetiségek eltérő normái, beilleszkedésük folyamata, vallási és temetkezési szokásaik is láthatóvá válnak. Akárcsak a jogrend, amely szerint élnek, vagy a hivatali ügyintézés, amely köti mindennapjaikat. A város társadalmának rétegződése, házassági szokások, gyermeknevelés, halálások okai, a háztartások működése, egy-egy iparos, illetve kézműves munkaszervezetének működése, a vallásgyakorlás mikéntje közösségi és egyéni szinten is vizsgálhatóvá válik a közölt végrendeletek által. Gazdaság-, társadalom-, város- és mentalitástörténeti, néprajzi, szociológiai, vallási szempontú vizsgálatokra mind mikrotörténeti, mind kvantitatív megközelítésben lehetőséget adó forrásgyűjtemény ez. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni,

hogyan ez a forráscsoport sem ad a kutató minden kérdésére választ. A forrástípus hátránya, hogy statikus képet ad egy személy, egy család háztartásáról életének egy konkrét időmetszetében, ráadásul ez a pillanatfelvétel sokszor nem épp működés közben láttatja a háztartást, gazdaságot vagy épp a műhelyt.

A kötet értékét növeli, hogy országos szinten szemlélve, néhány kivételtől eltekintve alig van példa a közemberek végrendeleteinek közlésére. Úttörő jelentőségű és mintaértékű tehát ez a gyűjtemény. Különösen értékes a gyűjtemény Vác város esetében, ahol 1994-ben a Fehérek templomából 265 mumifikálódott holttest került elő. A fakoporsókon a holtak neve és halálozásuk dátuma is szerepelt. A kriptába 1731–1838 között temetkeztek, elsősorban tehetősebb polgárok és egyházi személyiségek. Remélhetőleg a közeljövőben akad kutató, aki végrehajtja a múmiák és a végrendeletek azonosítását, így egyedülálló módon nemcsak saját szemünkkel láthatjuk az évszázadokkal korábban élt embereket, de a végrendeletek által életükbe, gondolataikba is bepillantást nyerhetünk.

Németh Szandra

Középpontban a család. I–II kötet. Szerk. Örsi Julianna. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Egyesület, Túrkeve–Szolnok, 2012. 272 + 288 p. (ISBN 978-963-87536-1-8; HU ISSN 1788-8921)

A 2012 szeptemberében Szolnokon megtartott „A család helye, szerepe a lokális közösségben” elnevezésű konferencián elhangzott előadásokra épül a találó címet viselő „Középpontban a család” címmel kiadott kétkötetes munka. A történelem számára a családtörténeti kutatások egy adott módszertani megközelítést jelentenek, ideális esetben hasznosítva más tudományágak megközelítési módszereit is. Már csak emiatt is felüdülést jelentettek számomra e kötet – köztörténetet művelő szerzői mellett – művelődés- és gazdaságtörténelem, néprajzkutatás, szociológus, pszichológus és egyházi személyek kiérlelt, vagy éppen kísérletező írásai. Igaz, akadhat némi hiányérzetünk. A történeti szemléletet képviselő írások mellett az aktuális családpolitikai kérdéskör is felmerül. Ahogy a szerkesztő Örsi Julianna fogalmazott: „... napjainkban igen aktuális társadalmi kérdés a család intézménye átalakulásának vizsgálata”. Minden nemes szándék ellenére e témakörben nem minden esetben történt mélyebb, összetettebb elemzés. Ám egy ilyen szintű vállalkozásnál ezek kezdeti lépések, ahogy a szerkesztő is utalt erre zárszavában. Most, amikor a családtörténeti kutatások, konferenciák és kiadványok sokszor szüretlen és koncepciótlan „hullámaik” kell átelnünk, az ilyen sokoldalú és sok kérdést feltevő kiadványok kifejezetten új szint adhatnak e fontos kutatási területhez.

A népes szerzőgárda összesen 43 írását a szerkesztők négy fejezetre tagolva publikálták: *A család napjainkban*, *Innovatív családok a történelemben*, *A hagyományos parasztcsalád működésének rendje és a Hitelet és család* című szerkezeti egységekben. A tanulmányok mindegyik egységben többnyire az újkori társadalomtörténet családtípusaival foglalkoznak különös hangsúlyt fektetve a család szerepére a közösségek életében. A kötet – számomra rendhagyó módon – nem a családok történeti korok szerinti elemzését taglaló fejezettel kezdődik, hanem az ebből eredő nyilvánvaló összefüggéseket és következményeket feltáró *A család napjainkban* című szerkezeti egységgel, ahol hat tanulmány olvasható. E sorrend természetesen

nem véletlen, hiszen e mikroközösség jelenbeli kérdései kiemelt helyet kaptak a konferencián, így a kiadványban is. Ezekben az írásokban nemcsak a természetes változás és a fejlődési folyamatok kapnak hangsúlyt, hanem azok a társadalmi zavarok is, amelyek a kapcsolatháló fellazulását, a tradíciók devalválódását, a családi stratégiák és a stabilitás felőrlődését eredményezték. Ezek közül elsősorban a szerkesztő Örsi Julianna vázol fel egy modellt *A család intézményének jelenlegi állapota, kérdései napjainkban* című írásában. A család meghatározását, a fogalom értelmezését követően részletesen elemzi napjaink családtípusait; a kétgenerációs kiscsaládokat, a törzs- és csonkacsaládokat és az úgynevezett együttélők családtípusait. Kiemeli a család alapvető funkcióit, a nevelő, szocializáló, gazdasági és biológiai szerepeket. Pongrácz Tiborné a *Családok átalakulásában* című tanulmányában a párkapcsolatok pluralizálódását elemzi, míg Szabó László a *Háztartás nélküli család* címet viselő értekezésében mindezt a paraszti mikrokörnyezetben ismerteti. Szendrei Eszter rövid írása a rendszerváltás utáni társadalmi változások családokra tett hatásait vázolja fel, Herbály Katalin pedig a vidéki térségekben élő nők és családok szerepét mutatja be. Végül Farkas Judit a magyar ököfalvak családképéről és azok megvalósulásáról, majd változásáról jegyzett le gondolatokat.

Terjedelmesebb és részletesebben kidolgozott tanulmányokat tartalmaz az *Innovatív családok a történelemben* című szerkezeti egység 14 publikációval. Ez a fejezet zömében különböző alföldi mikrorégiókban élő nemes, paraszt, kézműves és vidéki értelmiségi családok működését ismerteti a 14. századtól a 19. század végéig. Örsi Julianna itt is jegyzett egy értékes írást *A vidéki értelmiség mentalitása és magatartása a 18–19. századi Nagykunságon* címmel. A nagykun falvak vékony értelmiségi rétegének (papok, jegyzők, tanítók, diákok, bírók) bemutatásánál a különböző korszakok társadalmi mozgatórugóit, körülményeit is figyelembe véve igyekezett a több generáción átívelő családi „pályaképet”, az egymásra következő életutakat ábrázolni. Értekezését zömében könyvészeti adatokra alapozva jegyezte le. Fontosnak tartom éppen ezért kiemelni Pozsonyi József *Az anyakönyvek szerepe, jelentősége és megbízhatósága a genealógiai kutatásokban* címmel jegyzet módszertani írását. E szerző az egyik legautentikusabb primer forrást mutatja be röviden, majd részletesen két kutatási program tapasztalataira hagyatkozva konkrét kutatási és forrásértelmezési problémákat is felvázol. Ehhez kapcsolódva érdemes említeni Bathó Edit *Anyakönyvi adatok a 17–19. századból néhány nevezetes jászberényi család történetéhez* című munkáját, amely a Bathó (Bató) család kapcsán a névetimológiai variánsokat vizsgálja, majd a család több generációjának jelesebb tagjait anyakönyvi és más levéltári források adataira támaszkodva mutatja be, házassági, névadási, temetkezési szokásokat ismertetve, s társadalmi helyzetüket felelevenítve. A népes Baranyi és Móra családok esetében elsősorban az alapvető demográfiai adatok publikálására koncentrált. Szintén egy jeles jászberényi család bemutatására vállalkozott Kiss Erika *A jászberényi Fecske család* című írásában. A módszertanát és szerkezetét tekintve is kiérlelt írásban a familia történetét a 18. század elejétől a 20. század végéig követi a család több ágának és azok tagjainak életsorsát, vállalkozásait, családi tragédiáikat is bemutatva, gazdag dokumentációs anyaggal érzékeltetve ezeket a sorsfordulókat.

Ugyanebben a korszakban végzi vizsgálódásait P. Benkovich Sarolta, aki szintén egyetlen család történetét elemzi *Néhány adat a ceglédi és kislúzszállási Váróczi család történetéhez (18–19. század)*

című munkájában. A két ágra szakadt család több generációjának jelesebb képviselőit, alapadatokat felvillantva mutatja be. Gócsáné Móró Csilla *A Blaskovichok szerepe a Tápió mentén* címmel jegyzett írásában szakítva a kizárólag anyakönyvi adatok alapján elkészült családfák információin alapuló kissé sematikus történeti elemzésekkel, e köznemesi család több korszakon is átívelő értéktérítő működését foglalta össze rövid, de annál értékesebb elemzésében. Kiemelte e gazdag család történetének sorsfordulóit, valamint művészetpártoló és egyéb lokálpatrióta tevékenységét. E gazdag forrásértékű fejezetben több olyan tanulmány is olvasható, amely különböző családcsoportok, társadalmi rétegek beilleszkedő, értéktérítő működését taglalja és fontos társadalomformáló szerepüket emeli ki. Ezek közé tartozik Kocsis Gyula *Mezővárosi és falusi reformátusok házassági kapcsolatrendszere a 18–19. században (Cegléd és környéke)*, Füzessy Anikó *Betelepült német eredetű mester- és kereskedő családok Debrecenben*, Kaposi Zoltán *A földvágyon és a családi összetartozás a dél-dunántúli középbirtokosi famíliák esetében (18–19. század)* és Györgyi Erzsébet *Családtörténet és alkotói életművek kutatása családi és szakmai erők egyesítésével. A Györgyi-Giergl család alkotó múltjának feltárása és bemutatása* című értekezései.

A harmadik szerkezeti egységben – *A Hagyományos parasztcsalád működésének rendje* – néhány olyan írás is található, amely akár az előző fejezetben is közölhető lett volna. Ebben az egységben több olyan ritkábban és/vagy többnyire kevésbé szakszerűen felhasznált forrástípus elemzésére is sor kerül, mint a kéziratok, fényképek és visszaemlékezések. Nagyobb hangsúlyt kap a hitélet és az ezzel kapcsolatos hatások bemutatása a családok mindennapjainak ábrázolásánál. (E témakör, a szakralitás szerepe, valójában a következő fejezetben bontakozik ki.) Három tanulmány is foglalkozik mint alapvető, a család működését alapjaiban befolyásoló értékrenddel, a család és a gyermekek közti viszonyokkal kapcsolatos állásfoglalással. Balázs Kovács Sándor *A sárközi nagycsalád és a születésszabályozás* című szintézisében a négy generációt is magában foglaló sárközi nagycsaládok, s a belőlük kiváló kiscsaládok működési rendjét elemzi. E rendet az alábbiak határozták meg: a gazdálkodás és a vagyon megtartása, az öregekről való gondoskodás, a vagyon gyarapításának szabályozása (egykezés), a tradíciók megtartása és a családok sajátságos zárttsága. Ezeket az alapértékeket elemezte a szerző számos levéltári forrásra, levelezésekre és visszaemlékezésekre hagyatkozva. Deáky Zita *A gyermekmunkát meghatározó tényezők Magyarországon a 19–20. század elején* című írásában azokat a társadalmi, kulturális, politikai és gazdasági tényezőket vázolta fel, amelyek voltaképpen napjainkban is meghatározzák a családi és intézményi gyermeknevelést. A gazdag szakirodalmat felhasználó írásban olyan jeles gyermekvédő alapítványok működését is elemezte, mint az Országos Gyermekvédő Liga és az Országos Stefánia Szövetség. Ide kapcsolódva érdemes említeni Nemes András *Anyá- és csecsemővédelem Szolnokon (1925–1928)* című munkáját, amelyben a szolnoki Országos Stefánia Szövetség működését vizsgálta felbeszámoló jelentések, statisztikai adatok felhasználásával. Salat-Zakariás Erzsébet *Funkció és struktúra viszonya az erdőfüleli családban* című értekezésében egy sajátságos rendszerű, székelyföldi mikrorégiónál végzett szociológiai vizsgálatot elemzett. A család vidéki társadalmakban betöltött szerepének felvázolása után az erdőfüleli családok szerkezetéről, a generációk együttéléséről és a párválasztásról összegezte kutatási eredményeit, megállapítva, hogy számos negatív jelenség mellett a családcentrikus társadalom e mikrorégióban még

erőteljesen működik. Majd több, figyelemre érdemes családismeretéseket után szintén Őrsi Julianna tanulmánya *A család összetartásának és védelmi mechanizmusának szerepe a helyi társadalomban* címmel volt az, amely ennek a szerkezeti egységnek is összegzését adta. Ebben részletesen tárgyalta e mechanizmusok belső és külső meghatározó tényezőit, így a szülők és a rokonság szerepét a családi egység megteremtésében és ellenőrzésében, az állami és egyházi intézmények felelősségét, valamint a családok összetartó, értéktérítő funkcióit.

A negyedik, s egyben záró fejezet – *Hitélet és család* – számos figyelemre méltó elemzést foglal össze. Például Bárh Dániel *Egyház és házasság – szabályok, rítusok, hiedelmek* című írásában a római katolikus egyház mentalitástörténeti változásait elemezte a család és a házasság korszakok szerinti megítélését felvázolva. A reformáció ellenhatásaként elkezdődő szemléletváltás az úgynevezett modern család fogalmának kialakulását eredményezte. Ezt a kérdéskört Őrsi Julianna *Az egyház szerepe a család és a házasság intézményének védelmében* címmel írt tanulmánya folytatta. Az ábrákkal, grafikonokkal és táblázatokkal dokumentált összegzésben elsősorban az egyház szerepét elemezte a lokális közösségekben és a családok védelmére alkotott egyházi törvényeket taglalta. Kiemelte, hogy a 20. század második felére felbomlottak a családok kapcsolatrendszerei, ezért az egyházaknak más megközelítéssel és intézményrendszerrel kell a jelenlegi állapotokat kezelni. Az ezeket követő dolgozatok már egy-egy mikrorégió, adott vallási közösség esettanulmányait rögzítették. Így a Szőke Attila – Szőke Etelka szerzőpáros *Áldás vagy áldatlanság. Református egyházunk házasság- és családgondozásának szóló impulzusok lelkigondozói szempontból* című rövid értekezése, amely az egyház pozitív és negatív hatásait fejtegette a párválasztás, a házasság, a házassági krízisek és a családi élet alapeseteire. Róna Tamás *Eruszin, kidusim, neszuim – eljegyzés, megszentelés és a házasság* címmel publikált rövid összegzésében a házasságkötés szakrális rendjét meghatározó zsidó vallási törvényeket ismerteti. Szegő Ágnes pedig *A tiszafüredi zsidóság demográfiaja* című munkájában – az egész ország területére alkalmazott kutatási módszerek alapján – vizsgálta és elemezte az adott közösséget. Az autentikus források (egyházi anyakönyvek) elemzését követően a hitközség mobilitásának irányát és nagyságát, a házassági szokásokat, a családok és a házasságok „termékenységét”, a halálzási arányt, s azok okait vizsgálta. Farkas Ferenc és S. Lackovits Emőke szintén egy-egy vallási közösség keretein belül működő szakrális hatásokat elemezte *Hitélet és család a Jászságban* és *Vallásos nevelés a bakonyi és Balaton-felvidéki falusi közösségekben a 20. században* címmel publikált esettanulmányaikban. Igen érdekes és figyelemre méltó területre kalauzoll bennünket Kajári Gabriella *Kötélékek és füzérek – A családi kapcsolatháló szerepe a gyimesi imakultúrában* címmel jegyzett írásában, amelyben a hitélet több generációra kiterjedő, közös szakrális tevékenységen alapuló közösségeit mutatja be a népi vallásosság egyik értékes megnyilvánulásaként. Figyelemre méltó írás Hecker Róbert *Az autokeirikus dialógus mint a posztmodern családi rendszer regenerálódásának kulcsa* címmel. Pál apostol hájtörésének példázatából levezetve a sorszerűség szükségességét és a minden tehertől való megszabadulást mint olyan attitűdöt emeli ki, amely minden sorshelyzetünkben és a család fenntartásának „küzdelmében” is alapvető tanítás lehet.

Összegzésként megállapítható, hogy bár nagy időintervallumot ölelnek át az írások, a családok történeti szerepe mellett elsősorban

a jelen korszaknak szóló üzeneteket, tanulságokat, megoldási kísérleteket, a társadalom és a család válságából való kilábalás lehetőségeit vázolja fel a két tanulmánykötet. Nagyszabású vállalkozás, még akkor is, ha bizonyos szerkesztési elveket vitatni lehet, még akkor is, ha némely írás csak felvillantja az adott problémakört, s nem ad válaszokat, sőt választási lehetőséget sem. A tipográfiai megoldások a puha borító ellenére a kötet esztétikai értékét is növelik. A kiadvány

elsősorban a családtörténeti kutatók számára adhat hasznos ismereteket, módszertani támpontokat. A problémaérzékenység és a megoldási javaslatok felvetése, a múlt értéktérítésének megismertetése a legfőbb erénye e két tanulmánykötetnek. Az itt felvetett kérdések részletesebb, alaposabb kifejtése lehetne a jövő feladata.

Márfi Attila

HÍREK

A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság tisztújító közgyűlése

(Budapest, 2013. november 12.)

A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság 2013. november 12-én, 17 órai kezdettel tartotta meg tisztújító közgyűlését, a Magyar Nemzeti Múzeum Római Lapidáriumában. A közgyűlés az előzőleg kiküldött napirend szerint és a hónapokkal korábban, a Társaság elnöksége által készített választási szabályzatot követve folyt le.

A tisztújító közgyűlésen 42 személy jelent meg. Ez azt jelentette, hogy a közgyűlés nem volt határozatképes, mivel az aktuális taglista szerint a Társaságnak 294 tagja van, és így legalább 148 főre lett volna szükség az 50%+1 szavazathoz. Ezért – a törvény betűjét betartva – fél órával későbbre újabb közgyűlést hívott össze az elnök. Az immár határozatképes közgyűlés dr. Érszegi Géza levezető elnökletével elkezdhetette munkáját.

A közgyűlés korábban írásban megküldött meghívója szerinti napirend első pontjaként a Társaság elmúlt négyéves ciklusáról szóló tartalmi beszámolóra került sor, amelyet dr. Harmath Arisztid elnök tartott meg. Az elnök hangsúlyozta, hogy véleménye szerint az utóbbi négy év az elmúlt három évtized legtevékenyebb elnökségét, legeredményesebb időszakát hozta, annak ellenére, hogy az elnökség tagjai – megítélése szerint – vele ellentétben álltak. Az eredmények felsorolásában szerepelt a tagság „felduzzadása”, az alapszabály és a választási szabályzat elkészítése, a Turulban lévő társasági részvétel megmentése, a társaság üléseinek helyszínéül a Nemzeti Múzeum biztosítása, két sikeres konferencia megtartása, valamint a Társaság honlapjának elindítása. (Még akkor is, ha e honlap – finoman szólva – erősen fejlesztésre szorul.) Az erősen személyeskedő, elsősorban dr. Pandula Attila főtitkárnak (elnökjelölt) címzett elnöki beszámoló után az előzőleg elfogadott napirend szerint a pénzügyi beszámoló következett volna, de azt dr. Fülep Tímea pénztárnok nem kívánta megtartani, mivel azon a véleményen volt, hogy elég, ha arról dr. Fraknói Mária felügyelőbizottsági jelentéséből értesülnek a Társaság megjelent tagjai. A vizsgálat megállapította, hogy négy év után most készült el pótlólag az MHGT pénzügyeinek dokumentálása, minden kifizetés mögött számla található. A pénzügyletek könyvelése nem volt folyamatos és nem volt szabályos, aminek oka az lehetett, hogy nem szakember

könyvelt. Megjegyezte ugyanakkor, hogy bizonyos dolgokat nem tudott részletesen vizsgálni, mert azt csupán a közgyűlés előtti napokban végezhetette el, úgy, hogy erre csak rövid idő állt rendelkezésére. Ezt követően került sor a beszámoló megvitatására, a tagok hozzászólására. Dr. Kollega Tarsoly István alelnök és a további felszólalók is nehezményezték, hogy a Társaság – az elnök felé többször tett elnökségi és tagsági jelzések ellenére – nem felelt meg az elmúlt években az előírt pénzügyi szabályoknak, jelentési és tájékoztatási kötelességeknek. A hozzászólások után következett a beszámolókról történő szavazás. Az elnöki, azaz tartalmi beszámolót a közgyűlés 2 igen, 35 nem szavazattal és 5 tartózkodással nem fogadta el, csakúgy, mint a pénzügyi beszámolót, amelynek elfogadására senki sem szavazott, ellenben 34 fő elvetette és nyolcan tartózkodtak. A felügyelőbizottsági jelentés 7 tartózkodás mellett 18 igen, 17 nem szavazatot kapott. Ezt követően dr. Harmath Arisztid maga és az elnökség nevében lemondott, majd sor került a tisztújításra.

A tisztújító közgyűlésen megjelent és választásra jogosult 42 tagból egy személy időközbeni távozása miatt végül 41 fő szavazott. Ezt követően a Szavazatszámlláló Bizottság összeszámolta a leadott szavazatokat és a következő eredmény született:

Az elnöki tisztségre: Dr. Draskóczy István 5, Dr. Harmath Arisztid 10, **Dr. Pandula Attila 23**

Az alelnöki tisztségre: Dr. Beke Margit 17, **Dr. Kollega Tarsoly István 34**, Reisz T. Csaba 20, Dr. Örsi Julianna 7

A főtitkári tisztségre: **Kovács Eleonóra 40**

A főtitkár-helyettesi tisztségre: Török Róbert 18, **Vitek Gábor 20**

Titkári tisztségre: **Debreczeni-Droppán Béla 29**, **Dr. Diószegi György 25**, Dr. Fülep Tímea 18, Balogh László 4

Pénztárnok: **Dr. Péntekné Unghváry Mária 39**

A Felügyelő Bizottság tagjaira: **Horváthné dr. Fraknói Mária 35**, **Dr. Szálkai Tamás 32**, Szemán Attila 23, **Szirmay Gábor 28**

A Társaság Választmányába a 29 jelölt közül a következő 16 személy került: Bagdy Márton, Bárdossy Péter, Benyovszky Mórincné, Gudenus János József, dr. Gyulai Éva, Hunyady László, dr. Kóczy T. László, dr. Laczlavik György, Márfi Attila, dr. Mészáros Kálmán, dr. Örsi Julianna, Simon István, dr. Szálkai Tamás, Szemán Attila, Szirmay Gábor, dr. Várkonyi Tibor.

Debreczeni-Droppán Béla titkár